

۵۷۹۰۶
۱۳۸۰ / ۱۲ / ۱۹

جمهوری اسلامی ایران
رئیس جمهور

ورود به دبیرخانه شورای نگهبان
شماره ثبت: ۸۰۱۱۶۷۸ ص
تاریخ ثبت: ۸۰ / ۱۲ / ۲۰ ص
اقدام کننده:

بسمه تعالی

حجت الاسلام و المسلمین جناب آقای کربوبی
ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

لایحه "بذر و نهال کشور" که بنا به پیشنهاد وزارت جهاد کشاورزی
در جلسه مورخ ۱۳۸۰/۱۲/۸ هیأت وزیران به تصویب رسیده است، جهت
طی تشریفات قانونی به پیوست تقدیم می گردد.

سید محمد خاقمی

۲۱۳۰۰/

رئیس جمهور

رونوشت: دفتر رئیس جمهور، دفتر معاون اول رئیس جمهور، شورای نگهبان،
دفتر معاون حقوقی و امور مجلس رئیس جمهور، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت
امور اقتصادی و دارایی، وزارت دادگستری، وزارت بازرگانی، وزارت علوم، تحقیقات
و فناوری، سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور، سازمان حفاظت محیط زیست،
بیرخانه شورای اطلاع رسانی دولت و دفتر هیأت دولت.

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

بسمه تعالی

مقدمه توجیهی

- با توجه به وظایف وزارت جهاد کشاورزی در امر پشتیبانی و هدایت تولید محصولات کشاورزی ؛
- نظر به اهمیت بذر و نهال به عنوان زیربنای توسعه پایدار بخش کشاورزی ؛
- با عنایت به نبود موسسه یا سازمانی به عنوان مرجع تخصصی ملی برای اعمال حمایت و نظارت‌های لازم در امر خروج، ورود، تولید و اصلاح ارقام بذر و نهال و نیز فقدان سیستم ثبت ارقام جدید و آثار مهم ناشی از آن مشتمل بر :
  - تولید نهال نامرغوب و یا آلوده، از بین رفتن سرمایه های ملی، ورود ضرر روزیان به کشاورزان یا باغداران و تأثیر منفی آن در صادرات محصولات،
  - عدم تعادل در عرضه و تقاضای تولید بذرونهال،
  - تولید بذر و نهال نامتناسب با وضعیت اقلیمی موجود از جمله خشکسالی،
  - نبود امکان مناسب برای حمایت از تولید کنندگان واقعی نهال در زمینه آموزش، تحقیقات و ارشاد و نیز انتقال فناوری،
  - خروج بی رویه ارقام تولید شده از کشور که با هزینه های سنگین در داخل تهیه می شوند،
  - کاهش انگیزه بخش خصوصی در امر سرمایه گذاری؛

به منظور:

- رفع خلاء قانونی و آثار منفی یاد شده، دستیابی به فناوری جدید و بهره برداری از توانمندیهای علمی موجود در عرصه بین المللی و ارتقای سطح کمی و کیفی محصولات باغی و زراعی، لایحه زیر جهت طی تشریفات قانونی تقدیم می شود:

لایحه "بذر و نهال کشور"

ماده ۱ - وزارت جهاد کشاورزی موظف است برای گسترش و حفظ منافع ملی در بهره برداری هر چه بهتر و بیشتر از ظرفیتهای موجود منابع ژنتیکی گیاهی و رعایت حقوق اصلاح کنندگان نباتات نسبت به حفاظت، شناسایی و ثبت ارقام جدید و استفاده بهینه آنها در امر اصلاح، تهیه و تولید ارقام جدید گیاهی، اقدام مقتضی به عمل آورد.

تبصره - ثبت و نگهداری هزینه های تحقیقاتی ارقام ثبت شده نیز الزامی است.

ماده ۲ - برای اجرای مفاد این قانون، موسسه تحقیقات ثبت و گواهی بذر و نهال (که از این پس "موسسه" نامیده می شود) بر اساس قانون سازمان تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی - مصوب ۱۳۵۳ - و با استفاده از امکانات فیزیکی و کارکنان موجود وزارت جهاد کشاورزی زیر نظر هیأت امنا تأسیس می شود.

تبصره ۱ - ترکیب هیأت امنا به شرح ذیل می باشد:

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

وزیر جهاد کشاورزی (به عنوان رئیس)، وزیر علوم، تحقیقات و فناوری، معاون رئیس جمهور و رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور، معاون رئیس جمهور و رئیس سازمان حفاظت محیط زیست و چهار نفر از معاونان ذی ربط وزارت جهاد کشاورزی به معرفی وزیر جهاد کشاورزی، یک نفر متخصص اصلاح نباتات و یک نفر متخصص محیط زیست طبیعی و تنوع زیستی از بخش دولتی و دو نفر صاحب نظر از بخش خصوصی که فعال در امر اصلاح و تولید بذر و نهال می باشند.

تبصره ۲- متخصص اصلاح نباتات و متخصص محیط زیست طبیعی و تنوع زیستی از بخش دولتی و صاحب نظران یادشده از بخش خصوصی با پیشنهاد رئیس موسسه و حکم وزیر جهاد کشاورزی تعیین می شوند.

تبصره ۳- رئیس موسسه به عنوان دبیر هیات امنا نیز انجام وظیفه خواهد کرد.

تبصره ۴- تشکیلات موسسه حداکثر سه ماه پس از تصویب این قانون، توسط وزیر جهاد کشاورزی تهیه و به هیأت امنا ارایه و پس از تصویب به اجرا درمی آید.

تبصره ۵- رئیس موسسه بنا به پیشنهاد معاونت تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی و با موافقت و ابلاغ وزیر جهاد کشاورزی به این سمت منصوب خواهد شد.

تبصره ۶- کلیه تشکیلات موازی با موسسه در موسسات تحقیقاتی کشور از تاریخ تصویب این تشکیلات منحل و وظایف آنها به موسسه منتقل می گردد.

تبصره ۷- موسسه از نظر مقررات عمومی مالی، اداری، استخدامی و تشکیلاتی، تابع مقررات وزارت جهاد کشاورزی می باشد و اعضای هیات علمی آن از مقررات حاکم بر سازمان تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی و موسسات تابعه برخوردار خواهد بود.

ماده ۳- ارقام جدید چنانچه واجد شرایط زیر باشند ثبت می شوند:

الف - جدید بودن رقم (Cultivar) به شکلی که با ارقام ثبت شده یا شناخته شده قبلی از نظر خصوصیات ژنتیکی تمایز داشته باشد. ارقام تراریخته (Transgenic) نیز مشمول این بند خواهد بود.

ب - رقم جدید از نظر ژنتیکی، ظاهری و یا هر دو مورد یکنواخت باشد.

پ - خصوصیات رقم اعم از هیبرید (دورگ) یا غیر هیبرید (غیر دورگ) در سالهای تولید و تکثیر ثابت بماند.

اصول ۱۵

تبصره ۱- ثبت ذخایر ژنتیک گیاهی اصلاح نشده و وحشی تحت عنوان بخشهای غیردولتی مجاز نمی باشد و ثبت این گونه ذخایر براساس تقاضای دستگاههای دولتی برای دولت جمهوری اسلامی ایران انجام خواهد شد

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تبصره ۲ - آیین نامه معرفی و ثبت ارقام گواهی، توسط موسسه تهیه و پس از تصویب هیات امنای قابل اجرا خواهد بود.

تبصره ۳ - موسسه موظف است در صورت دریافت پیشنهاد از طرف موسسات تحقیقاتی، نسبت به ثبت ارقام شناخته شده قبلی (رایج) و لاینهای خالص، امیدبخش، لاینهای نرعتقیم و اینبرد که در تولید رقم نقش اساسی دارند، اقدام نماید.

ماده ۴ - به منظور حصول اطمینان از اینکه بذر و نهال تولید شده از ارقام جدید دارای همان خصوصیات رقم در زمان ثبت آن می باشد و خصوصیات موردنظر در زمان تکثیر، بوجاری و توزیع تغییر نیافته و از سلامت و استانداردهای تعیین شده برخوردار است، موسسه موظف می باشد نسبت به انجام امور زیر اعمال نظارت نموده، بذر و نهال تولیدی را کنترل و گواهی نماید:

الف - تعیین اصالت ژنتیکی بذر و نهالهای تکثیر شده.

ب - سلامت بذر و نهال تولیدی.

پ - رعایت استانداردهای کیفی بین المللی که اجرای آنها برای تولید بذر و نهال به طریق رسمی یا قانونی مورد پذیرش جمهوری اسلامی ایران قرار گرفته است نظیر استانداردهای انجمن بین المللی آزمایش بذر (ISTA) و سازمان همکاریهای توسعه اقتصادی (O.E.C.D).

ت - احراز اطمینان از وضعیت تراریختگی (Transgenic) ارقام از طریق موسسه تحقیقات بیوتکنولوژی کشاورزی.

ماده ۵ - ثبت ارقام اصلاح شده بمنزله تعلق انحصاری بهره برداری اقتصادی از آن رقم به مدت هیجده سال به اصلاح کننده (اعم از حقیقی یا حقوقی) می باشد. هرگونه استفاده تجاری از ارقام ثبت شده منوط به کسب مجوز کتبی از اصلاح کننده است.

تبصره - اصلاح کننده ای که رقمی را به ثبت می رساند می تواند امتیاز انحصاری بهره برداری اقتصادی خود را به اشخاص حقیقی و حقوقی دیگر واگذار نماید.

ماده ۶ - به موسسه اجازه داده می شود :

الف - نسبت به صدور مجوز برای واحدها و اشخاص حقیقی و حقوقی ذی صلاح که زیرنظرو با اخذ مجوز از موسسه به امر نظارت و کنترل و گواهی بذر و نهال در کلیه مراحل تولید و فراوری بذر و نهال مبادرت می کنند اقدام نماید.

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

ب - حسب مورد در خصوص واحدها و اشخاص حقیقی و حقوقی که بدون مجوز لازم مبادرت به تولید و تکثیر بذر و نهال برای عرضه به بازاری می نمایند، واحد تولیدی آنان را تعطیل و تولیدات آنها را ضبط کند.

پ - جهت ارائه خدمات فنی، شناسایی و ثبت ارقام گیاهی، کنترل کیفی بذر و نهال و دیگر وظایف محوله، براساس تعرفه ای که به تصویب هیأت امنا خواهد رسید، وجه لازم را دریافت و به حساب مشخصی که توسط هیأت امنا تعیین می گردد واریز و در جهت ارائه خدمات فوق و ارتقای توان علمی و تحقیقاتی خود هزینه نماید.

ت - ضوابط طبقات مختلف بذر (سوپرایت، ایت، مادری، گواهی شده، بذر هیبرید و غیره) را تعیین و پس از تصویب هیأت امنا به اشخاص حقیقی و موسسات حقوقی اعلام نموده، به مرحله اجرا درآورد.

ماده ۷ - موارد زیر تخلف محسوب و با متخلفان مطابق قوانین و مقررات رفتار خواهد شد:

الف - ثبت و معرفی ارقام ثبت شده توسط اشخاص حقیقی و حقوقی دیگر به نام خود.

ب - عدم رعایت اصول فنی مرتبط با تکثیر بذر و نهال که منجر به تغییر اصالت ژنتیک و مالایا اختلاف ساختار ژنتیک بذر و یا نهال تولیدی از رقم ثبت شده گردد و موجب ضرر و زیان به اشخاص حقیقی و حقوقی ذی نفع شود.

پ - عدم رعایت مقررات قرنطینه کشور.

ت - استفاده از ارقام ثبت شده بدون کسب مجوزهای قانونی از اشخاص حقیقی و حقوقی که رقم یادشده به نام آنها ثبت گردیده است.

تبصره - مراجع قضایی کشور مکلف هستند براساس شکایت و گزارش کارشناسی موسسه (به عنوان مرجع تشخیص) نسبت به بررسی، اقدام و در صورت احراز تخلف طبق قوانین جاری کشور به مجازات متخلفان پرداخته، ضرر و زیان ناشی از آن را از متخلف مطالبه نمایند.

ماده ۸ - خروج هرگونه منابع ژنتیکی گیاهی شناخته شده زراعی و باغی (بومی و خویشاوندان وحشی آنها) از کشور مستلزم اخذ مجوز از موسسه وهمچنین سازمان حفاظت محیط زیست می باشد.

ماده ۹ - جابه جایی مواد ژنتیک و ژرم پلاسما گیاهی آن دسته از محصولات خاص که موجب اختلاط ژنتیکی بذور تولیدی خواهد شد نیاز به اخذ مجوز از موسسه دارد. فهرست این محصولات در آیین نامه اجرایی این قانون مشخص خواهد شد.

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

ماده ۱۰ - وزارت جهاد کشاورزی موظف است تسهیلات لازم را که در آیین نامه اجرایی جزییات آن ذکر خواهد شد برای توسعه فعالیتها و تشویق و حمایت بخش خصوصی در جهت سرمایه گذاری در زمینه اصلاح، تولید، تکثیر و توزیع بذر و نهال زراعی و باغی فراهم نماید.

ماده ۱۱ - از تاریخ تصویب این قانون، ورود انواع بذر و نهال زراعی و باغی در سطح تجارتی پس از کسب نظر رسمی وزارتخانه های جهاد کشاورزی و بازرگانی و رعایت مقررات قرنطینه کشور و آیین نامه اجرایی این قانون صورت خواهد گرفت.

تبصره ۴ - ورود نمونه های آزمایشی ارقام زراعی و باغی جهت انجام تحقیقات در موسسات و مراکز تحقیقاتی برای استفاده در تحقیقات و بررسی سازگاری ارقام خارجی از این قانون مستثنا می باشد.

تبصره ۲ - مقادیر بذر و نهال در مقیاس تجارتی پس از بررسیهای مناسب سازگاری به شرط دارا بودن گواهی معتبر کنترل و گواهی بذور بین المللی (ایستا و ...) و با تأیید موسسه مجوز واردات خواهد داشت.

ماده ۱۲ - به منظور دستیابی به فناوری جدید و بهره برداری از توانمندیهای علمی موجود در عرصه بین المللی و تبادل اطلاعات و فراهم آوردن بستر لازم جهت فعالیتهای تحقیقاتی، موسسه مجاز است با رعایت مقررات مربوط نسبت به عضویت در سازمانهای بین المللی ذی ربط اقدام نماید.

ماده ۱۳ - تعاریف و آیین نامه اجرایی این قانون ظرف سه ماه از تاریخ تصویب توسط هیأت امنای تهیه و از طریق وزیر جهاد کشاورزی برای تصویب به هیأت وزیران ارائه خواهد شد.

وزیر جهاد کشاورزی

رئیس جمهور

وزیر بازرگانی

وزیر علوم، تحقیقات و فناوری

وزیر امور اقتصادی و دارایی